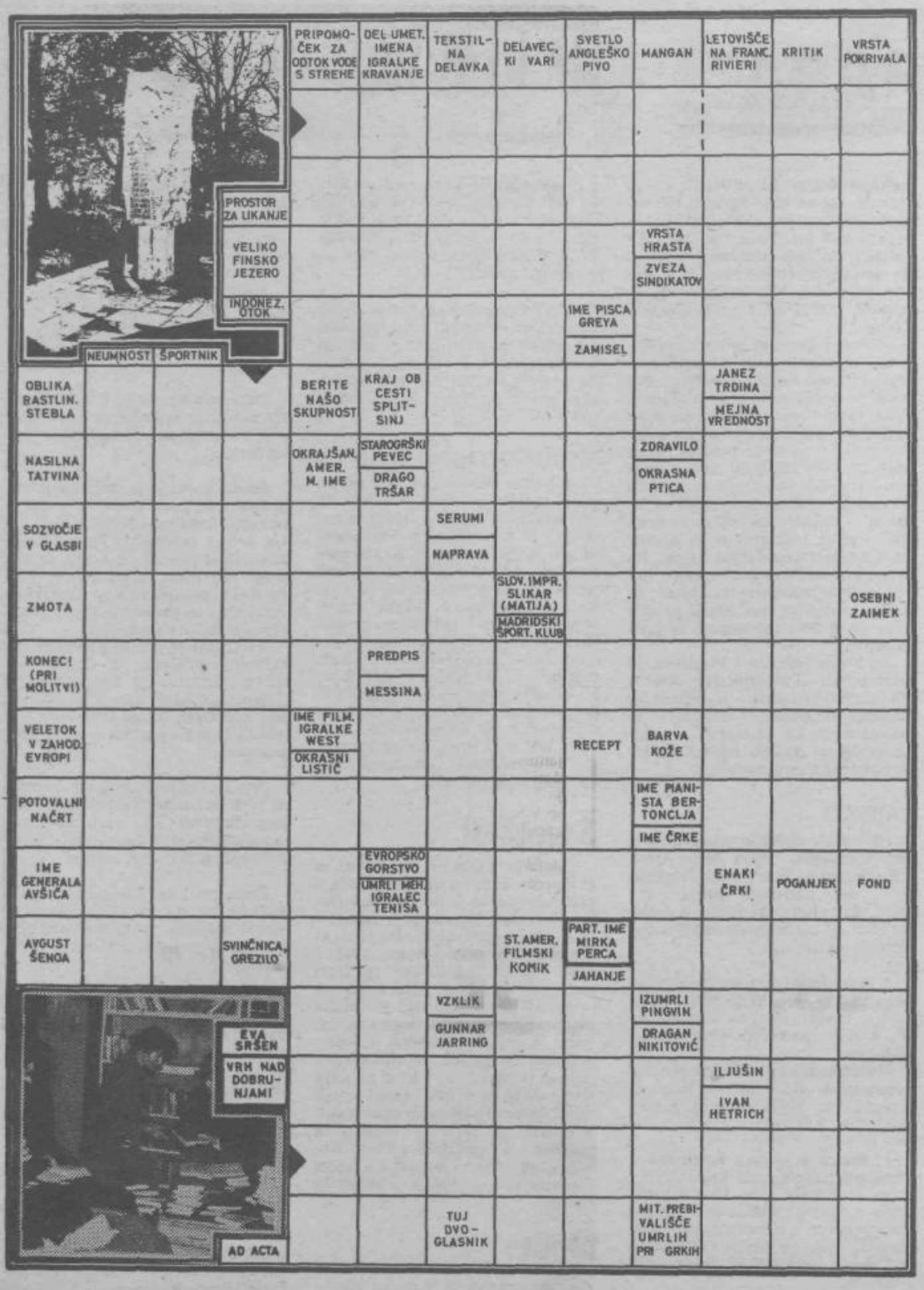

In memoriam

FRANCKA TROŠT

Rodila se je 1. 1902 v Polju pri Ljubljani. V Polju smo jo danes, 9. 3. 1972 tudi pokopali. Tu je preživela mlada leta, tu si ustvarila družino in živela vse do svoje prerane smrti.

V mladosti kakor tudi pozneje je bila naprednega mišljenja in tako je vzgojila tudi svoje otroke. Okupacija je ni iznenadila. Njena dva sinova – Rado in Boris – sta vedela, kje je njuno mesto. Že zgodaj sta odšla v partizane, a žal se leta 1945 nista vrnila domov. Boris je padel v NOV. Tudi sama je prispevala svoj delež k naši zmagi. Zaradi

sodelovanja z OF je bila s strani okupatorja aretirana in zaprta ter kasneje odpeljana v nemške zapore. Ko se je vrnila domov, jo je čakala velika bolečina, saj se je morala sprijazniti s tem, da se njen sin Boris ne bo nikoli vrnil domov. Kot mnoge druge slovenske matere je morala to preboleti tudi naša Francka. Po vojni smo jo videli sodelovati v SZDL in AFŽ. Za svoje medvojno delo je 22. 12. 1971 skupaj s svojim možem Francem prejela priznanje OF.

V nedeljo 5. marca 1972 so jo obiskali člani odbora ZZB in VVI terena Polje-Slape ter ji za dan žena zaželeli še mnogo zdravih let. A žal 8. marca ni dočakala.

Kako priljubljena je bila tovarišica Francka Trošt, je dokazala množica ljudi, ki se je poslovila od nje, veliko spoštovanje pa ji je ob zadnjem slovesu izkazal odred pionirjev osnovne šole v Polju, ki se imenuje prav po njenem padlem sinu ODRED BORISA TROŠTA.

TONČKA OKRETIČ

Prejšnji mesec so se prijatelji in znanci na pokopališču v Polju poslovili od Tončke Okretič, matere dveh padlih borcev in znane medvojne in povojne aktivistke.

Rodila se je leta 1897 v Podlipoglavu v eni številnih družin, ki so se morale s trdim delom prebijati skozi življenje. Tudi njej življenje ni ničesar podarilo. Vse, kar je imela, si je morala prislužiti in priboriti sama.

Ob začetku vojne je točno vedela, kje je njeno mesto; prav tako njeni otroci. Tako je sin Jože leta 1942 stopil v II. grupo odredov, a žal še isto leto padel v bojih na Jančah. Hčerko Ančko pa je okupator zaradi sodelovanja s partizani zaprl – prav tako kot mater. Hči Ančka je pozneje odšla v partizane, kjer pa je padla kot brat Jože.

Okretičeva Ančka je med vojno veliko pomagala pri delu OF, shranjevala propagando in vojaško gradivo in dajala zatočišče borcem za svobodo.

Tudi v svobodi, katero je tako težko pričakovala in za katero je žrtvovala svoje najdražje, je delala z isto vnemo kot med vojno. Ni bilo akcije, v kateri ne bi sodelovala, pa če je šlo za udarniško delo ali za delo v SZDL, RK, ZB, VVI in drugod. Nikoli ni odklonila pomoči, kot bi vedela, da mora delati za padlega Jožeta in Ančko. Z vsem srcem je bila pri delu – kjerkoli na področju Polja.

Z Tončko Okretič je teren Polje izgubil odlično sodelavko, prijatelji in znanci pri ZB in VVI pa marljivo članico, ki je bila lahko zgled vsakomu. Tončka Okretič je odšla od nas kot ena številnih požrtvovalnih in predanih žena ter mater, na katerih je slonel NOB in za katerega so one žrtvovale tudi svoje otroke.

Družba ji je z raznimi odlikovanji in priznanji izkazala hvaležnost za vse, kar ji je dala, prijatelji in znanci pa so s številnim spremstvom na pokopališču pokazali, da so jo spoštovali in da je bila pri ljudeh resnično priljubljena. Zato naj ji bo rahla domača zemlja, za katero je toliko žrtvovala.

Prijatelji in znanci

LOVRO MRČUN

Krajevna skupnost Nove Jarše in prebivalci so se v petek, 4. februarja za vselej poslovili od prizadevnega družbenopolitičnega delavca in predsednika sveta KS LOVRA MRČUNA, ki je umrl za posledicami prometne nesreče blizu Slovenskih Konjic.

S smrtjo tovariša Lovra so terenski delavci izgubili neumornega sodelavca, drugi, zlasti starejši občani pa dobrega soseda in prijatelja.

Pokojni Lovro Mrčun je bil rojen leta 1903 v Šentjakobu ob Savi kot kmečki sin. Po osnovni šoli je najprej delal doma na kmetiji, kasneje pa ga je življenjska pot pripeljala v tedanjo tiskarno Blaznik v Ljubljano, kjer je kot vesten in sposoben

delavec hitro napredoval ter postal celo oddelkovodja knjigoveznice, kar je ostal vse do svoje upokojitve.

Bil je napreden človek in se je kot takšen med okupacijo tudi vključil v ilegalno delo v okviru tiskarne, kjer je bil zaposlen. Bil je tudi delaven aktivist ter je izpolnjeval zelo težke naloge ilegalnega dela. Za centralno tehniko je tiskal in pripravljal razne potrebne obrazce, legitimacije, dovolilnice za živilske karte. Zato je imel večkrat preiskave, a mu k sreči okupatorji niso prišli na sled.

Po osvoboditvi leta 1945 je bil med prvimi terenskimi aktivisti. Deloval je kot predsednik in tudi kot tajnik OF, bil je zelo prizadeven pri prostovoljnih akcijah ob gradnji terenske stanovanjske stavbe leta 1950, v minulem obdobju zadnjih dveh let, ko je bil predsednik krajevne skupnosti, pa je vse sile in prizadevanja posvetil gradnji prostorov za družbenopolitične organizacije v Novih Jaršah. Za svoje neumorno delo je bil odlikovan z medaljo dela in je dobil tudi priznanje OF.

Organizacije SZDL, ZZB NOV in sveti KS, katerih zvest član in odbornik je bil, ga bodo ohranili v trajnem in častnem spominu!

Iz žabje perspektive

DRUŽINSKI STATUT

Naše življenje je iz dneva v dan bolj vklenjeno v razne predpise in pravila. Imamo ustavo, na stotine zakonov, odlokov, odredb, pravilnikov, statutov in ne vem kaj še vse. Vse to nas zavezuje, nam prepoveduje, nalaga pravice in dolžnosti, tako da človek velikokrat res ne ve kaj bi. Tavamo kot majhni otroci, ki jim je vse dovoljeno, a obenem tudi vse prepovedano.

Zaradi razvitega samoupravljanja si realizacijo načelnih zakonov in notranje odnose predpisujemo sami. Zato imamo v podjetjih „interne akte", kot pravimo kopiči predpisov, ki jih sprejemamo in spreminjamo. Slišal sem, da imamo v našem podjetju 34 takih aktov, vsak pa ima poprečno že 3 popravke ali dopolnila.

Sekretar, ki se večkrat ustavi v vratarnici, da poizve o politični situaciji v tovarni, mi je zadnjič več pravil o tem. Razlagal mi je, da bomo morali v naši „organizaciji združenega dela", (tako pravi on naši tovarni – ne vem, kje je to pobral in kaj pomeni), vseh teh 34 aktov dopolniti, spremeniti in uskladiti. Rekel je, da se večkrat zgodi tako, da ko izpolnjujemo ta pravilnik, kršimo drugega. Ko to spoznamo, ne naredimo ničesar, a s tem kršimo že tretji pravilnik. Zato je vse naše poslovanje nezakonito. Vsega tega, kar mi je razlagal, nisem razumel, pa tudi ni bilo treba, saj nisem pravnik. Zdelo se mi je, da tudi njemu ni bilo vse jasno. No, naj mu pomagata bog in diploma, jaz mu ne morem.

O tem sem velikokrat razmišljal in nekega dne me je obšla velika misel – a tudi grozna: družinskega življenja sploh nimamo urejenega v skladu z našim razvojem! Nimamo internih predpisov, ki bi urejali medsebojne družinske odnose. Le kako lahko družine sploh obstajajo, če nihče ne ve, kaj sme in kaj ne. Če bi imela vsaka družina svoj statut, bi bilo konec vseh prepirov in nesporazumov. Vsak bi točno vedel, kaj je njegova dolžnost, saj bi v statutu na primer pisalo, kdaj mora mož pomiti posodo, kako mora žena postreči možu, ko se pozno ponoči vrne z utrujajoče seje in se mu pri tem noge rahlo zapletajo.

Da, da, če bi imela vsaka družina svoj statut, bi bilo v naših družinah vse v redu. Pogledaš takole vsak večer v statut in z žalostnim glasom rečeš ženi: „Oprosti, ljuba žena, 3. odstavek 35. člena mi nalaga, da grem v gostilno na partijo taroka. Po 5. odstavku istega člena se bom vrnil ob polnoči."

In žena se ti, v skladu s 2. odstavkom 3. člena prijazno nasmehne in reče: „Le pojdi, ljubi možek, le izpolni določila statuta. Jaz ti bom med tem časom v skladu s 4. odstavkom 22. člena podpletla nogavice, v skadu s 6. odstavkom istega člena pripravila termofor in aspirin! . . ."

In tako dalje . . . kako lepo! Nobenih prepirov, nobenega zbijanja z vrati – kratkomalo pesem.

Take in podobne misli so se mi motale po glavi. Končno sem se odločil. Sestavil bom družinski statut in ga v naši družini tudi uresničeval. Tako bom postal dobrotnik človeštva in moje ime bo zapisano v zgodovini kot ime človeka, ki je dokončno rešil „družinsko vprašanje"!

Resno sem se lotil dela. Najprej sem zbral vse pravilnike v podjetju in jih preštudiral. Moje zanimanje za pravilnike je pri vseh vzbudilo zanimanje, saj se kaj takega v podjetju še ni zgodilo. Sumili so me celo, da hočem vreči direktorja in mu želim dokazati nepravilnosti. Ko sem se „pregrizel" čez kupe pravilnikov, sem začel v potu svojega obraza sestavljati člene. Razdelil sem jih po poglavjih, ki jih želim na kratko opisati:

V I. poglavju so opisane temeljne določbe: opredelil sem vlogo družine, kdo je lahko družinski član in kdo predstavlja družino. Glavni sem seveda jaz, Pepe Žabar, ki bi po statutu nosil naziv „predsednik družinske skupnosti", veliko vlogo sem namenil tudi ženi, ki bi naj bila „izvršilni tajnik družinske skupnosti".

V II., III., IV., V. in VI. poglavju so opisane pravice in dolžnosti posameznih družinskih članov.

Naslednje poglavje obravnava sredstva naše družinske skupnosti in določa materialno poslovanje.

VIII. poglavje obravnava sodelovanje z drugimi družinskimi in drugimi skupnostmi.

IX. poglavje obravnava način sprejetja in spremembe statuta, v zadnjem, X. poglavju pa so kot v vseh statutih prehodne in zaključne določbe.

Vsega skupaj je nastalo 79. členov, nekateri, posebno tisti, ki govorijo o pravicah predsednika družinskega sveta, kar obširni. Podrobnejše vam določil ne bom opisoval, lahko pa vam jih če to želite, posredujem. Ne morem mimo tega, da ne bi ponovno poudaril silen napredek v demokratizaciji in utrditvi samoupravnih odnosov v družini, ki jih prinaša statut, če bi ga realizirali.

Ko je bil osnutek končno izdelan, sem bil navdušen. Začenjalo se je novo, svetlejše obdobje mojega življenja.

Lučka iz tajništva mi je statut pretipkala. Svečano sem ga prinesel domov in izročil ženi s prošnjo, da ga preuči in sprejme ali pa da nanj morebitne pripombe, čeprav jih nisem pričakoval, saj je bil statut izdelan brezhibno.

V skladu z določili statuta sem se po kosilu zleknil na divan in študiral zadnjo stran Teteja. Ko sem v mraku vstal, sem videl ženo, kako zbrano in zavzeto študira statut. Nasmehnil sem se in odrinil na posvet v gostilno

Posvet se je zavlekel pozno v noč, nekateri možje so postajali že nestrpni, jaz pa, ki imam statut, sem bil samozavesten, saj sem počel samo tisto, kar mi statut dovoljuje.

S klobukom, potisnjenim na tilnik, sem se končno le odpravil domov. Pred vhodnimi vrati je gorela luč, tako kot je določal statut – tega doslej ni bilo še nikoli. Toda proti statutu so bila vrata zaprta! A nič zato – ne morem pričakovati, da bo takoj spočetka vse v redu.

Bil sem že pri vratih. A nekaj ni bilo v redu. Na pragu je stal velik kovčeg, na njem je ležal – pomislite – pretrgan statut in velik list papirja, na katerem je z velikimi črkami pisalo: „člen 80. Če izvršilni tajnik družinske skupnosti ni zadovoljen s predsednikom družinske skupnosti, ga lahko odstavi in sam opravlja posle predsednika, dokler ne najde primernega nadomestila.

Člen 81: Jaz, tajnik, tvoja bivša žena, te odslavljam!"

Ostrmel sem prvič, pritisnil na ključo in ostrmel drugič. Vrata so bila zaklenjena. Kam zdaj? Nikamor. Stopical sem okrog hiše in rahlo trkal na okna, kot bi vasoval, ne pa iskal vstop v lastno hišo.

Navsezadnje mi je žena le odprla. Ves skrušen sem stal pred njo in poslušal njeno pridigo o tem, da ne mara nobenega statuta in da lahko grem, če z njo nisem zadovoljen.

Rahlo sem ji ugovarjal in jo prepričeval o pomembnosti družinskega statuta in statutov nasploh. Kot primer sem ji navajal zakonodajo v naši tovarni, s katero je vse naše notranje življenje lepo urejeno.

Žena me ni poslušala, brez razumevanja demokratičnega razpravljanja in sporazumevanja me je prekinila: „Ali ti sploh veš, zakaj so potrebni vsi ti statuti in pravilniki? Ne veš, seveda ne! Potrebni so samo zaradi nezaupanja drug do drugega. Če bi drug drugemu zaupali, bi ne bil potreben noben pravilnik. Dovolj bi bilo, da bi se dogovorili in se dogovorov tudi držali. Nezaupanje je tisto, kar zahteva pravilnik.

Sicer pa, kakšno vrednost ima pravilnik, sam dobro veš! Lani, ko si prosil za posojilo za obnovo hiše, ga nisi dobil, ker tega ne dovoljuje pravilnik. Ko pa je prosil za posojilo za gradnjo vikenda tvoj šef, ste pravilnik popravili, tako da je posojilo dobil. In kaj je bilo, ko ga je dobil? Ponovno ste pravilnik popravili in sedaj spet nihče ne more dobiti posojila za vikend.

To so, vidiš, ti tvoji pravilniki in statuti! Sedaj pa spat, jutri boš moral na delo. Če ne, boš po disciplinskem pravilniku, ki zate v vsakem primeru velja, sfrčal na cesto!"

Tako z družinskim statutom ni bilo nič, a je to velika škoda!

(NADALJEVANJE Z 2. STR.)

mora vsako leto zagotoviti iz sredstev proračuna. Iz tega sledi, da je bilo negativno poslovanje podjetja iz obdobja 1966–1967 sanirano s prisilno poravnavo 18. oktobra 1968. Saniranje je bilo izvršeno v breme vseh upnikov, vključno z občino Ljubljana Moste-Polje in KBH Ljubljana. Od leta 1968 dalje pa Yulon kot samostojen obrat v okviru podjetja Jugotekstil posluje pozitivno. Tako je v letu 1971 doseglo 54,2 milijona celotnega dohodka, v tem 18,7 milijona dohodka ter 2,9 milijona ostanka dohodka namenjenega za sklade. Vendar pa je pretežni del ostanka dohodka angažiran za odplačilo anuitet, ki izhajajo iz prisilne poravnave (75 % obveznosti).

Sklad za financiranje razvoja družbenega standarda

ZV Zalog:

1. Sredstva za objekte na Kodeljevem naj se porabijo v prid drsališča v Zalogu.

ODGOVOR: Dejavnost sklada za financiranje razvoja družbenega standarda občine Ljubljana Moste-Polje se izvaja po vsakoletnih programih in finančnih načrtih, ki jih sprejme upravni odbor sklada.

Postavljena vprašanja oziroma zahtevki udeležencev zbora delovnih ljudi so posredovani upravnemu odboru sklada, ki bo nanje podal konkreten odgovor.

Sedanji način zbiranja sredstev, ki se združujejo v skladu za financiranje razvoja družbenega standarda v občini Ljubljana Moste-Polje, temelji na prostovoljnem združevanju sredstev delovnih in drugih organizacij ter ostalih pravnih in fizičnih oseb. Osnova za združevanje sredstev je po upravnem odboru sklada določen odstotek doseženega dohodka delovnih organizacij, višina tega pa je odvisna od doseženega poslovnega uspeha v posameznem letu.

Iz dosedanjih izkušenj zbiranja sredstev, v šestih letih je bilo v skladu za financiranje razvoja družbenega standarda zbrano prek 14,000.000 dinarjev, je razvidno, da dosedanji način zbiranja sredstev odgovarja in ga zato ni potrebno spreminjati.